

लोक सेवा आयोग
नेपाल इन्जिनियरिंग सेवा, केमेष्ट्री समूह, राजपत्र अर्न्कित द्वितीय श्रेणी, नायव प्राविधिक सहायक वा सो सरह
पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

एवं परीक्षा योजना

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण :-	लिखित परीक्षा	पूर्णाङ्क :- १००
द्वितीय चरण :-	अन्तर्वार्ता	पूर्णाङ्क :- २०

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा योजना (Examination Scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या × अङ्कभार	समय
सेवा सम्बन्धी	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice)	५० X २ = १००	४५ मिनेट

द्वितीय चरण: - अन्तर्वार्ता

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता	२०	मौखिक

द्रष्टव्य :

१. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
२. यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईहरूबाट निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

खण्ड	(क) भौतिक विज्ञान			(ख) रसायन विज्ञान			(ग) जीव विज्ञान	
एकाई	१	२	३	४	५	६	७	८
प्रश्न संख्या	७	४	४	११	११	३	६	४
अङ्कभार	३०			५०			२०	

३. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
४. यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधनभई हटाईएका वा थप गरी संशोधनभई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
५. प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
६. पाठ्यक्रम लागू मिति: - २०७१/०३/०६ गते देखि

लोक सेवा आयोग
नेपाल इन्जिनियरिंग सेवा, केमेष्ट्री समूह, राजपत्र अर्न्कित द्वितीय श्रेणी, नायव प्राविधिक सहायक वा सो सरह
पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

विषय :- सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) - भौतिक विज्ञान (३० अंक)

१. गति र शक्ति
  - १.१ नाप र एकाई
  - १.२ साधारण यन्त्रहरु
  - १.३ गति, बल र इनर्सिया (inertia)
  - १.४ न्युटनका चाल सम्बन्धी नियमहरु
  - १.५ न्युटनको गुरुत्वाकर्षण सम्बन्धी नियम
  - १.६ गुरुत्वबल, पिण्ड र तौल
  - १.७ चाप : तरल पदार्थको चाप, पास्कलको नियम, आर्किमिडिजको सिद्धान्त र प्रयोग
  - १.८ कार्य, शक्ति, सामर्थ्य र शक्तिका प्रकारहरु
  - १.९ उर्जाका स्रोतहरु, उपयोगिता र यिनको संरक्षण
  - १.१० ऐकिक नियम, प्रतिशत र अनुपात सम्बन्धी समस्याहरु
२. हाम्रा वरपरका भौतिक गतिविधि
  - २.१ प्रकाशको परावर्तन र आवर्तन
  - २.२ लेन्सहरु, तिनको प्रयोग र दृष्टिका दोषहरु
  - २.३ ताप, तापक्रम, विशिष्ट ताप धारणक्षमता र ताप समिकरण
  - २.४ ध्वनिका स्रोतहरु र ध्वनि तरङ्गको प्रकृति
  - २.५ ध्वनीको वातावरणमा असरहरु
३. धारा विद्युत र चुम्बकत्व
  - ३.१ ओह्मको नियम र अवरोध
  - ३.२ धारा विद्युतका असरहरु
  - ३.३ विद्युत् मोटर, जेनेरेटर, ट्रान्सफर्मर र तिनको कार्य सिद्धान्त
  - ३.४ चुम्बकीय क्षेत्र र भूचुम्बकत्वका तत्वहरु (अवपात र दिक्पात)
  - ३.५ विद्युत चुम्बकीय उपकरणहरु र तिनका उपयोगहरु

खण्ड (ख) - रसायन विज्ञान (५० अंक)

४. वस्तुहरुको परिवर्तन
  - ४.१ भौतिक र रसायनिक परिवर्तन
  - ४.२ संयुज्यता (valency) र आणविक सूत्र
  - ४.३ तत्व, यौगिक र तत्वहरुको वर्गीकरण (पेरियोडिक टेबल)
  - ४.४ रासायनिक समिकरण र रसायनिक प्रतिक्रियाका प्रकारहरु
  - ४.५ विद्युत् विच्छेदन तथा आयोनिकरण (ionization)
  - ४.६ अम्ल, क्षार र लवणहरुको गुण तथा उपयोगहरु
  - ४.७ मिश्रण, घोल र घोल्यमात्रा
  - ४.८ प्रतिशत घोल र पि.पि.एम. (Parts Per Million) घोल

लोक सेवा आयोग

नेपाल इन्जिनियरिंग सेवा, केमेष्ट्री समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, नायव प्राविधिक सहायक वा सो सरह पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

५. हाम्रा वरपरका पदार्थहरू

- ५.१ धातु र अधातु: धातुका सामान्य गुणहरू, धातु र अधातु बीच फरक
- ५.२ धातुहरू (फलाम, आल्मुनियम, तामा, चाँदी र सुन) को प्राप्यता, गुणहरू र उपयोगहरू
- ५.३ ग्यासहरू (हाइड्रोजन, अक्सिजन, नाइट्रोजन, कार्बनडाइअक्साइड र एमोनिया) को निर्माण, गुण तथा उपयोगहरू
- ५.४ कार्बनका भौतिक र रासायनिक गुणहरू, यसका यौगिकहरू तथा प्राङ्गारिक (organic) र अप्राङ्गारिक (inorganic) यौगिकहरू
- ५.५ हाइड्रोकार्बन र त्यसबाट बनेका यौगिकहरू (अल्केन, अल्कीन, अल्काइन, अलकोहल र इथर) को परिचय, गुण तथा उपयोगहरू
- ५.६ दैनिक जिवनमा प्रयोग हुने वस्तुहरू (सिमेन्ट, काँच, फाइबर, सिरामिक्स, प्लास्टिक, साबुन, डिटरजेन्ट, रासायनिक मल) को परिचय र उपयोग
- ५.७ रासायनिक प्रदूषण (सिन्थेटिक क्लिन्जर, प्लास्टिक, रासायनिक मल, सिन्थेटिक दाना, रङ र कीटनाशक औषधी)
- ५.८ फायर एक्सटिगुएन्शर (fire extinguisher) का प्रकार र उपयोगिता

६. प्रयोगशाला सम्बन्धी ज्ञान

- ६.१ प्रयोगशालामा जानु अगाडी पूर्व तयारी, प्रयोगशालामा प्रयोग हुने पोशाक (एप्रोन, ग्लोव्स, आइग्लास, मास्क) सम्बन्धी जानकारी
- ६.२ प्रयोगशालामा प्रयोग हुने (chemicals) केमिकल्स: अम्ल, क्षार, प्रज्वलनशिल (inflammable) पदार्थ, अक्सिडाइजिङ्ग (oxidising) पदार्थ, रिड्युसिङ्ग (reducing) पदार्थ, कोरोसिभ (corrosive) पदार्थ, विषालु पदार्थको चुहावट (leaking) सम्बन्धी जानकारी
- ६.३ प्रयोगशालाबाट निस्कने फोहोर व्यवस्थापन (केमिकल्स, ग्लासवेयर्स, खाली भाडाँहरू, आदि)
- ६.४ प्रयोगशालामा प्रयोग हुने सामान्य ग्लासवेयर्स/उपकरणहरू (विकर, मिजरिङ्ग सिलिन्डर, केमिकल फ्लास्क, फनेल, थिसल फनेल, हिटिङ्ग म्याटल, हट प्लेट, R..B Flask, वर्नर, थर्मामिटर) आदिको पहिचान तथा उपयोग
- ६.५ प्रयोगशालामा हुने सामान्य जोखिमहरू (काट्नु, जल्नु, केमिकलहरू छाला, आँखा वा शरिर भित्र प्रवेश हुनु, विजुलीको झटका) बाट बच्ने र त्यसको प्राथमिक उपचार सम्बन्धी जानकारी

खण्ड (ग) - जीव विज्ञान (२० अंक)

७. सजीव र जीवन प्रक्रिया

- ७.१ विरुवा र जनावरको वर्गीकरण
- ७.२ किराहरू (लामखुट्टे र रेशम) को जीवनचक्र
- ७.३ भाइरस: स्वभाव र सर्ने तरिका, प्रतिकूल असरहरू र नियन्त्रणका उपायहरू
- ७.४ कोष, तन्तु, अङ्ग र प्रणालीको परिचय
- ७.५ मानव स्नायु प्रणाली, रक्त सञ्चार प्रणाली र मानव शरिरमा रक्त सञ्चालन प्रक्रिया
- ७.६ क्रम विकाश(evolution) : परिचय, सिद्धान्त र प्रमाणहरू
- ७.७ वंशज (hereditary) : मेण्डलको नियम र प्रयोग, डि.एन. ए. तथा आर. एन. ए.

८. प्राकृतिमा संतुलन

- ७.१ पारिस्थितिक पद्धतिको परिचय, यस पद्धतिमा असर पार्ने जैविक र अजैविक कारक तत्वहरू
- ७.२ स्वपोषण र परपोषण
- ७.३ खाद्य शृङ्खला र जीव भू-रासायनिक चक्र (biogeochemical cycle)
- ७.४ प्राकृतिक प्रकोपका कारण, असर र रोकथामका उपायहरू
- ७.५ ओजोन तहमा क्लोरोफ्लोरो कार्बनको असर र हरितगृहका प्रभाव

समाप्त